

въ земитѣ на венетитѣ, унеллитѣ, озисмиитѣ, куриосолититѣ, сезувиянитѣ, авлеркитѣ и редонянитѣ, които обитавали въ сѣверо-западна Галлия по брѣговетѣ на Океана¹⁾, че всички тѣзи племена се покорили на римлянитѣ.

Успѣхитѣ на Цезаря въ Галлия произвели въ Римъ най голѣма радостъ, а на Галлитѣ и даже на отвѣдъ-рейнскитѣ германци — такова силно впечатление, че нѣкои племена отъ тѣхъ испратили до Цезаря пратенници да изявятъ готовность да се покорятъ и да даджтъ заложници. Но като бързалъ да отиде въ цизалпинска Галлия, Цезарь опрѣдѣлилъ на пратенниците да се върнатъ въ началото на слѣдующето лѣто и заминалъ, като расположилъ армията на зимни квартири въ земитѣ на карнугитѣ (pays de Chartres, въ сѣверний Орлеанъ), андитѣ (Anjou) и туронитѣ (Touraine), съсѣдни на юго-западъ съ страната, въ която произлизали военнитѣ дѣйствия прѣзъ тѣзи година.

Разглѣдвайки дѣйствията на Цезаря въ този походъ въобще, трѣбва, съгласно съ мнѣнието на най новитѣ писатели, да се отпаде пълно право и похвала на: 1) намѣрението му да надпрѣвари белгитѣ съ внисанието войната въ собственната имъ страна; 2) бързото, вслѣдствие на това, движение и неочакваното му появяване на границитѣ на земитѣ на белгитѣ; 3) испращанието отъ него Дивициака въ земитѣ на белловакитѣ за да отвлѣче частъ отъ силитѣ на белгитѣ; 4) прѣвъсходното му расположение и дѣйствия въ боя при

щото Крассъ да би могълъ отъ Сабисъ да отиде до брѣговетѣ на океана, да приеме покорността на 7 племена и да извѣсти за това на Цезаря. Като описва похода си противъ венетитѣ, Цезарь казва, че съ Красса билъ 3-ия легионъ, но не обяснява, отъ кждѣ се взелъ този легионъ.

¹⁾ Въ днешна Нормандия и Бретанъ.

Аксона; 5) бързото му движение противъ нервиитѣ и послѣ противъ адуатикитѣ, и 6) дѣятелността и бързината въ обсаднитѣ му работи противъ Новиодунъ и крѣпостта на адуатикитѣ. Най добрата похвала за всички тѣзи дѣйствия служатъ резултатитѣ имъ — раскъсванието съюза на белгитѣ и покорението, едни слѣдъ други, ремитѣ, суессонитѣ, белловакитѣ, амбиянитѣ и най послѣ адуатикитѣ. Но и въ този походъ Цезарь направилъ четири погрѣшки: 1) безъ да се пригответи извършилъ пристѣпъ къмъ Новиодунъ — и билъ отблъснатъ; 2) допусналъ нервиитѣ и съюзницитѣ имъ да го нападнатъ отъ засада съвсѣмъ изненадано и насмалко щелъ да бжде съвсѣмъ разбитъ, да загуби цѣлата армия и да се лиши отъ всички надѣжди за военни и политически успѣхи: 3) не турилъ въ крѣпостта на адуатикитѣ гарнизонъ — и се изложилъ на внезапно нощно нападение и насмалко даже на поражение, и 4) не приелъ веднага прѣдложената му слѣдъ това отъ нѣкои галлски и германски племена покорность. Най важната отъ тѣзи погрѣшки, по еднотеласното съзнание на най новитѣ писатели, въ туй число и Наполеонъ I, била втората. Като видялъ конницата и легката си пѣхота, които се намирили на другия брѣгъ въ бой съ неприятелската конница, че не отиватъ по натааткъ отъ края на гората нахотивша се на върха на височината, той не дочакалъ, щото тѣ да проникнатъ вжтрѣ въ гората и да разглѣдатъ, какво имало въ нея, — въпрѣки обичая на римлянитѣ въ подобни случаи — не държалъ частъ отъ войскитѣ, поне единъ легионъ, прѣдъ лагера въ готовность за бой, и гдѣто не билъ разбитъ съвършено, но напротивъ самъ одържалъ рѣшителна побѣда, той *напълно длѣжалъ това не на себѣ си, а на от-*